

Timrava je prišla v slovaško književnost kot dovršen talent; o njej se ne more reči: v tem spisu se začena njen razvoj in v onem se že kaže kot dovršena pisateljica. Vsi njeni spisi so dobri in predvsem izvorni. Timrava ima svoj način opisovanja, svojo dikcijo, ki

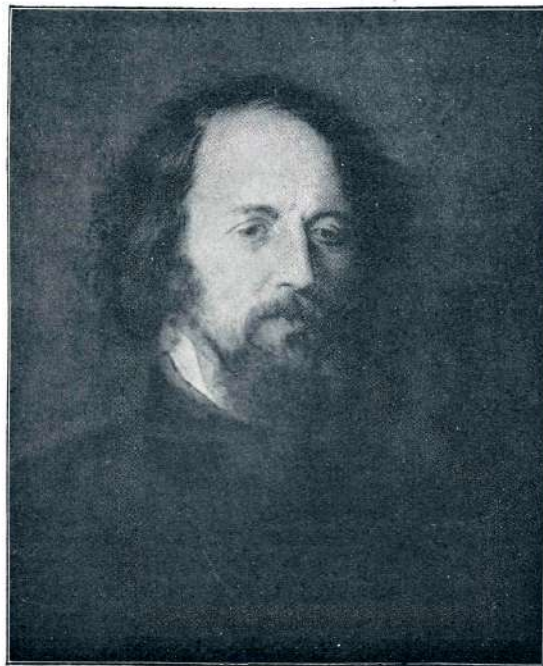
ALFRED ROCKEFELLER
najbogatejši mož na svetu

pa je malo vzletna, tuptam težka, in je po mojem mnenju edina napaka njenih povesti. Ako bi njen jezik bil bolj gladek, lahek, bi bili spisi Timrave pravi biseri v slovaškem slovstvu . . . Snov svojim povestim črpa iz domačega slovaškega življenja; značaje, tipe, karikature, situacije riše tako, da čitatelj vidi pred seboj pravo resničnost. Timrava ne zajemlje iz svoje notranjosti, ne išče v njej analogije. V njenih povestih nastopajo ljudje dobri in hudobni; njih življenje je preprosto, kakor pač je življenje ljudi, živečih v tihih vaseh. Umetnost Timrave ni da bi navduševala; ona vabi k sebi tiste, ki ljubijo življenje z vsemi raznovrstnimi malenkostmi, ki so prijatelji resnice in resničnosti. Najnovejša povest izpod peresa Timrave „Tá zem vábna . . .“ ima moralno in umetniško vrednost. Povestica je zdravilo zoper izseljevalno bolezen Slovakov, je dokaz slovaškega preganjanja in iz preganjanja izvirajočih zmot. Čitatelj se kar čudi, kako more takšno, domovini zvesto ljudstvo hoditi v tujino, ki je polna nevarnosti in negotovosti. Ako se bo povestica čim največ med slovaškim ljudstvom razširila, ni dvomiti, da doseže svoj namen, da omejuje izseljevanje Slovakov iz domovine.

Spisy Mikuláša Št. Ferienčika. I. „Jedlovský učitel.“ Povest zo života Slovákov. Turč. Sv. Martin. Str. 184. S podobiznou autora. Cena 70 v. — Mikuláš Št. Ferienčík spada k starejšim slovaškim pisateljem; njegovi dobri spisi so že skoraj pozabljeni. Zato je slovaško tiskovno in zalagateljsko delniško društvo začelo izdajati zbrane spise tega dobrega, napol pozabljenega pisatelja. Prvi zvezek je predkratkim izšel. M. Ferienčík je uredoval v Budimpešti „Peštbudinské Vědomosti“, spisal je več povesti in veseloigro „Pravda predsa zvířazi“. Ferienčík je pisal sveže, zabavno; njegovo pripovedovanje je neprisiljeno, tendenca plemenita. Poučeval je, kratkočasil in povzdigoval. Povest „Jedlovský učitel“ ima vse prednosti njegovega spretne pisateljskega peresa.

Sobrané díela Svetozára Hurbana Vajanského. Tlačon a nákladom knihtlačiarského učasti-

narského spolku v Turč. Sv. Martině. I., II., III., IV. in V. svázok. — Slovaško tiskovno društvo se je lotilo kulturnega dela; začelo je namreč v sedanjih za slovaško književnost neprijaznih razmerah izdajati zbrane spise najboljšega slovaškega sodobnega romanopisca Svetozára Hurbana Vajanskega. Spisi izhajajo v krasni obliki in jih je že izšlo pet obširnih zvezkov, ki obsegajo samo daljše romane; pride pa na vrsto vse, kar je sloviti pisatelj spisal: potopisi, verzi in novele. — Vajanský je v svojih romanih in povestih odličen predstavitelj slovaške inteligence iz dobe prvih poizkusov tistega avstro-ogrškega dualizma, ki je ogrske narodnosti na rokah in nogah zvezane izročil madžarskemu despotizmu na milost in nemilost. Vajanský riše vse lepe strani le-te inteligence, ne taji pa tudi njenih napak in njene pasivnosti. Njegova mesteca, gradovi in vasi so opisane natančno po turgenevskem načinu. Spisi Vajanskega niso objektivno-umetniški, ampak so naravnost tendenčni; oni pripovedujejo, se bojujejo, opominjajo in svaré. Osebe Vajanskega so v resnici žive, iz mesa in krvi; njih dušeslovna stavba je brez napake, tuptam naravnost virtuozna. Vajanský je sicer protestant, ali globoko krščanski duh brez vsakega, tudi najmanjšega sovraštva do katoliške Cerkve, resničen konservatist, kateremu so svete reči nedotakljive, ki ne dovoljuje, da bi moderna veda razdirala od pradedov podedovane svetinje; ni izmed onih, ki bi po čisto fizioloških in bioloških pojavih

ALFRED TENNYSON

razlagali vse to, kar so naši pradedje smatrali za nadzemeljsko. In to je menda vzrok, da ponekod Vajanskega prezirajo, moža, ki je preganjanje in ječo pretpel za svoj narod.

Básne Jána Hollého. Svázok I. Turčianský Sv. Martin. Vydami knižkupecko - nakladatelského